

prof. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD., MBA

**Ústav pedagogiky, andragogiky a psychológie, Fakulta humanitných a prírodných vied
Prešovskej univerzity v Prešove**

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

Meno uchádzačky: Ing. Katarína Krpáľková Krelová, PhD.

Názov habilitačnej práce: *Príprava učiteľov ekonomických predmetov na Vysokej škole ekonomickej v Prahe*

Študijný odbor: Odborová didaktika

Aktuálnosť témy a štruktúra práce

Autorka sa vo svojej výskumnej činnosti už dlhodobo zaoberá aj problematikou pregraduálnej prípravy učiteľov. Práve tejto oblasti je primárne venovaná habilitačná práca. Predložená práca má 200 strán, autorka ju koncipovala do časti teoretickej a výskumnej. Už v úvode textu vysvetľuje dôvody výberu danej témy pre písanie habilitačnej práce. Vhodne apeluje na výskyt v poradí už štvrtej priemyselnej revolúcie (Priemysel 4.0), ktorá nemalým spôsobom ovplyvnila aj pregraduálnu prípravu učiteľov nie len ekonomických predmetov.

Dôležitým východiskom pre habilitačnú prácu bolo monitorovanie vzdelávacej a výchovnej činnosti inžinierov pôsobiacich na stredných školách, ktorí zabezpečujú vyučovanie odborných ekonomických (technických) predmetov. Autorka vhodne upozorňuje, že úspešnosť tohto procesu vo veľkej miere závisí aj od pedagogických spôsobilostí. V tejto súvislosti je v texte zdôraznená dôležitosť doplňujúceho pedagogického štúdia, ktoré je povinné pre absolventov neučiteľských fakúlt.

Hodnotenie obsahovej stránky

Autorka v obsahu šiestich obsahovo celistvých kapitol prioritne analyzovala profesiu učiteľa a jeho kompetencie. Pozitívne hodnotím komparáciu predpokladov aj legislatívnych predpokladov pre výkon učiteľskej profesie Česka a Slovenska s dôrazom na učiteľa - inžiniera. Túto profesiu autorka habilitačnej práce veľmi podrobne charakterizovala, zaujímala sa tiež o profesijný štandard začínajúceho učiteľa inžiniera. V tejto súvislosti sa

zaoberala legislatívnym ukotvením predmetnej oblasti. Samostatná teoretická kapitola bola venovaná aktuálnej situácii pregraduálnej prípravy vzdelávania budúcich učiteľov ekonomických predmetov. Autorka upozornila na rôzne školské reformy a ich východiská. V tomto kontexte pripomína, že reforma pre 21. storočie sa má zamerať predovšetkým na nové kompetencie, multikultúrne a multijazyčné prostredie, profesionalizáciu, vypracovanie štandardov certifikácie (National Teacher Certification Standards) a akreditáciu učiteľských programov. Text súvisiaci s dôkladnou analýzou problémov pregraduálnej prípravy učiteľského povolania autorka precízne spracovala vychádzajúc zo súčasných i historických relevantných dokumentov.

Dôležitou časťou teórie je tretia kapitola, v ktorej autorka vymenovala a popísala výskumy, ktoré boli v tejto oblasti uskutočnené. Primárne autorka vyberala výskumy zamerané na skvalitnenie a zefektívnenie prípravy učiteľov odborných predmetov. Podrobne popisuje relevantné vedecko-výskumné projekty, ktoré prispeli k zlepšeniu kvality učiteľských vzdelávacích programov na Slovensku a v Česku, na ktorých sama aktívne participovala (Projekty boli riešené na Katedre inžinierskej pedagogiky a psychológie MTF STU v Trnave a na Katedre didaktiky ekonomických predmetov FFÚ VŠE v Prahe). V tejto súvislosti boli charakterizované projekty KEGA a VEGA riešené na Slovensku a v Česku to boli projekty Fond rozvoje vysokých škôl, Grantová Agentura Academia Aurea, Interný grantový projekt FFÚ VŠE, Erasmus+ a ich prínos pre oblasť pedagogickej praxe.

Vo výskumnej časti predloženého textu autorka konštatuje, že príprava učiteľských študijných programov (Bc., Mgr., PhD.) na Vysokej škole ekonomickej v Prahe vychádza nielen zo skúseností z realizácie (od r. 1953) študijných odborov v minulom období, ale aj z výsledkov výskumov a domácej a zahraničnej spolupráce s pracoviskami, ktoré pripravujú učiteľov ekonomických predmetov pre stredné školy. V tejto súvislosti bol vymedzený výskumný zámer habilitantky, ktorého cieľom bolo zistiť postoje končiacich študentov magisterského štúdia odboru Učiteľstvo ekonomických predmetov pre stredné školy a cvičných učiteľov stredných škôl k úrovni školskej prípravy študentov na učiteľské povolanie. Úroveň realizovaného výskumu hodnotím pozitívne. Autorka podrobne vysvetlila jeho etapizáciu i zámery, ktoré sa jej podarilo splniť prostredníctvom dotazníkov. Získané výskumne výsledky podrobne interpretovala v kontexte so stanovenými cieľmi výskumu i formulovanými hypotézami s aplikáciou adekvátnych štatistických metód. Výskum prebiehal na vzorke 108 učiteľov ekonomických predmetov a 41 študentov, ktorí boli v končiacom ročníku nadväzujúceho magisterského štúdia odboru Učiteľstvo ekonomických predmetov pre stredné školy.

V piatej kapitole bol uskutočnený exkurz súvisiaci s prípravou učiteľov ekonomických predmetov na vysokej škole ekonomickej v Prahe v období jej vzniku v roku 1953, následne v 80. rokoch 20. storočia a začiatku 21. storočia. Je dôležité, že pri koncipovaní habilitačnej práce autorka citlivo akceptovala aj súčasnú spoločenskú situáciu, ktorá nie je priaznivá ani pre oblasť školstva. Táto skutočnosť sa samozrejme preniesla aj do reštrukturalizácie učiteľských študijných programov, ich realizácie a následnej akreditácie. Autorkine dlhoročné skúsenosti v tejto oblasti, jej výskumná a pedagogická činnosť vyústili do návrhov inovácie magisterského študijného programu „Učitelství ekonomických předmětů pro střední školy“ na Katedre didaktiky ekonomických predmetov FFÚ VŠE v Prahe. Autorka kladie dôraz na oblasť pedagogickej praxe, ktorú pokladá v súvislosti s inováciami za kľúčovú. Tejto problematike sa podrobne venuje v šiestej kapitole habilitačnej práce. Popisuje dôležitosť realizácie jednotlivých druhov pedagogických praxí na Slovensku i Česku s dôrazom na praxe magisterského študijného programu „Učitelství ekonomických předmětů pro střední školy“. Súčasťou tejto kapitoly je tiež výskum, ktorého cieľom bolo zistiť kvalitu pedagogickej praxe cvičných učiteľov (40) Fakulty financií a účtovníctva VŠE v Prahe. Rovnako aj realizáciu tohto výskumného šetrenia hodnotím pozitívne. Autorka navrhla inšpiratívne a podrobné odporúčania pre oblasť pedagogickej praxe.

Hodnotenie formálnej stránky

K formálnej stránke predloženej habilitačnej práce nemám výhrady. Autorka pri jej písaní vychádzala z množstva aktuálnych relevantných dokumentov, ktoré správne cituje a parafrázuje.

Otázky k habilitačnej práci

Prosím habilitantku, aby v rámci obhajoby zaujala stanovisko súvisiace s problémami, ktoré sa vyskytli pri realizácii pedagogických praxí (rôzneho druhu) v rámci pregraduálnej prípravy na učiteľské povolanie počas pandémie.

Ako sa s týmto stavom vysporiadali didaktici? Čo by habilitantka v tejto súvislosti navrhovala?

Vychádzajúc z habilitačného spisu je zjavné, že Ing. Katarína Krpáľková Krelová, PhD. je skúsenou vysokoškolskou pedagogičkou s rozsiahlymi pedagogickými i vedeckými aktivitami. Je autorkou viacerých vedeckých monografií, vysokoškolských učebníc a skrípt, vedeckých a odborných príspevkov publikovaných doma i v zahraničí. Analýzy a návrhy v oblasti pedagogickej prípravy učiteľov odborných predmetov riešila aj v rámci vedeckých grantových projektov VEGA a KEGA na Katedre inžinierskej pedagogiky a psychológie, Materiálovo technologickej fakulte Slovenskej technickej univerzity v Trnave a rozvojového projektu FRVŠ, vedeckých projektov Grantové agentury Academia Aurea, grantov IGS a európskeho projektu MENTRA realizovaných na Katedre didaktiky ekonomických predmetov Fakulty financií a účtovníctva Vysokej školy ekonomickej v Prahe.

Záverom môžem zodpovedne konštatovať, že po dôkladnom preštudovaní habilitačnej práce i predloženého habilitačného spisu, navrhujem po úspešnej obhajobe **Ing. Katarína Krpáľkovej Krelovej, PhD. udeliť titul docent** v študijnom odbore Odborová didaktika.

V Prešove 05. 06. 2021

.....